

WICEPREZES
NAJWYŻSZEJ IZBY KONTROLI
Wojciech Misiąg

LKR – 4101-11-01/2013
P/13/152

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Tekst jednolity

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	P/13/152 – Zapewnienie bezpieczeństwa turystyki i rekreacji w górach
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Krakowie
Kontroler	Stanisław Dziwisz, specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr 83888 z 3 czerwca 2013 r. (dowód: akta kontroli str. 1-2)
Jednostka kontrolowana	Ministerstwo Spraw Wewnętrznych, ul. Stefana Batorego 5, 02-591 Warszawa (<i>Ministerstwo lub MSW</i>)
Kierownik jednostki kontrolowanej	Bartłomiej Sienkiewicz, Minister Poprzednio funkcję Ministra Spraw Wewnętrznych pełnił od 18 listopada 2011 r. do 25 lutego 2013 r. Jacek Cichocki, a od 14 października 2009 r. do 18 listopada 2011 r. Jerzy Miller. (dowód: akta kontroli str. 24-28)

II. Ocena kontrolowanej działalności

Ocena ogólna

Działania podejmowane przez Ministra Spraw Wewnętrznych w latach 2010-2013 w celu zapewnienia bezpieczeństwa turystyki i rekreacji w górach były skuteczne¹. Zapewniono realizację zadania publicznego polegającego na zagwarantowaniu pomocy ratowników górskich na obszarze określonym w ustawie, zlecając jego realizację Górowskiemu Ochotniczemu Pogotowiu Ratunkowemu (GOPR) i Tatrzańskiemu Ochotniczemu Pogotowiu Ratunkowemu (TOPR), tj. podmiotom posiadającym kadrę ratowników, sprzęt i doświadczenie niezbędne dla prawidłowej realizacji tego zadania. Kontrole przeprowadzone u tych podmiotów potwierdziły, że wykonywały one należycie powierzone zadania. Należy zaznaczyć, że w okresie objętym kontrolą ratownictwem górskim zajmowały się wyłącznie GOPR i TOPR.

Zastrzeżenia NIK budzi, iż mimo objęcia umowami zawartymi na 2012 i 2013 r. pełnego ustawowego zakresu ratownictwa górskiego, przekazana dotacja obejmowała tylko część kosztów wykonywania zadań przez GOPR i TOPR. W umowach tych Minister nie określił oczekiwanego poziomu gotowości lub standardów realizacji powierzonego zadania, które uzasadniałyby przyjęty poziom finansowania kosztów. Ponadto w dotacjach przekazanych na realizację powierzonych zadań nie uwzględniono kosztów paliwa do środków transportu (w tym do śmigłowca) oraz środków dla TOPR na: utrzymanie obiektów i ich wyposażenie, utrzymanie środków transportu i utrzymanie środków łączności. Tym samym Minister nie zrealizował obowiązku finansowania powierzonych zadań wynikającego z art. 17 ust. 1 i 2 ustawy o bezpieczeństwie² w związku z art. 5 ust. 4 pkt. 1 ustawy o działalności pożytku publicznego i wolontariacie³.

¹ Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna. Jeżeli sformułowanie oceny ogólnej według proponowanej skali byłoby nadmiernie utrudnione, albo taka ocena nie dawałaby prawdziwego obrazu funkcjonowania kontrolowanej jednostki w zakresie objętym kontrolą, stosuje się ocenę opisową, bądź uzupełnia ocenę ogólną o dodatkowe objaśnienie. W niniejszym wystąpieniu zastosowano ocenę opisową.

² Ustawa z dnia 18 sierpnia 2011 r. o bezpieczeństwie i ratownictwie w górach i na zorganizowanych terenach narciarskich (Dz. U. Nr 208, poz. 1241 ze zm.).

³ Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2010 r. Nr 234, poz. 1536 ze zm.).

Zaznaczyć należy, że wyniki kontroli przeprowadzonych w GOPR i TOPR wykazały, że sposób finansowania nie wpływał na skuteczność i zakres prowadzonych działań ratowniczych w latach 2010-2013 (I półrocze).

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Realizacja zadań w zakresie zapewnienia warunków bezpieczeństwa osób przebywających w górach

Opis stanu
faktycznego

1.1. Ratownictwo górskie

W latach 2010-2011 zapewnienie bezpieczeństwa osobom przebywającym w górach, zgodnie z art. 54 ust. 1 ustawy o kulturze fizycznej⁴ i art. 39 ust. 1 ustawy o sporcie⁵, należało do osób fizycznych i osób prawnych prowadzących działalność w górach w tym zakresie oraz do organów administracji rządowej, jednostek samorządu terytorialnego i dyrekcji parków narodowych. Do podejmowania działań ratowniczych upoważnione zostały dwa stowarzyszenia: Górskie Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe i Tatrzańskie Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe. Minister zlecał im zadania z zakresu ratownictwa górskiego, przekazując dotację celową na dofinansowanie działalności ratowniczej.

Od stycznia 2012 r., zgodnie z art. 17 ust. 1 ustawy o bezpieczeństwie zadania z zakresu ratownictwa są wykonywane przez podmioty, którym Minister powierzenia ich realizację, w zakresie określonym w umowie. Stosownie do art. 54 ustawy o bezpieczeństwie, do dnia uzyskania zgody Ministra na wykonywanie ratownictwa górskiego, ale nie dłużej jednak niż do 24 miesięcy od dnia wejścia w życie ww. ustawy, tj. nie dłużej niż do 31 grudnia 2013 r., za podmioty uprawnione do wykonywania ratownictwa górskiego uznano GOPR i TOPR. Stanisław Rakoczy, Podsekretarz Stanu w MSW skierował 18 marca 2013 r., do Prezesa Zarządu GOPR oraz Prezesa TOPR, pisma informujące o utracie z dniem 31 grudnia 2013 r. uprawnień do wykonywania ratownictwa górskiego i zachęcające do złożenia na ręce Ministra wniosków o wyrażenie zgody na wykonywanie ratownictwa górskiego. Do 13 września 2013 r. żaden podmiot nie złożył takiego wniosku.

(dowód: akta kontroli str. 20-21)

Zgodnie z zawartymi umowami GOPR zapewnia ratownictwo górskie na terenie Polski południowej, a TOPR w Tatrach i paśmie Spisko-Gubałowskim oraz prowadzi ratownictwo z użyciem śmigłowca, w szczególności na obszarach górskich południowej Małopolski.

(dowód: akta kontroli str. 29-42)

1.1.1. Zlecenie zadań ratownictwa górskiego w latach 2010-2011

W związku z zastrzeżeniami NIK, zawartymi w wystąpieniu pokontrolnym z kontroli pn. *Udzielanie przez organy administracji rządowej dotacji na zadania zlecone podmiotom niezaliczanym do sektora finansów publicznych przez organy administracji rządowej* (P/09/001), Pan Jerzy Miller, Minister Spraw Wewnętrznych i Administracji podjął decyzję, że zlecenie zadań z zakresu ratownictwa w 2010 r. poprzedzi otwarty konkurs ofert.

(dowód: akta kontroli str. 183-186)

Ogłoszenie o konkursie na zlecenie zadania publicznego pn. „Organizowanie pomocy oraz ratowanie osób, które uległy wypadkowi lub są narażone na niebezpieczeństwo utraty życia lub zdrowia w górach i na wodach” realizowanego w okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2010 r. opublikowano 28 listopada 2009 r., a dla zadania realizowanego w okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2011 r. - 1 grudnia 2010 r. W ogłoszeniach tych podano, że na wsparcie realizacji zadania z zakresu ratownictwa górskiego i wodnego Ministerstwo planuje

⁴ Ustawa z dnia 18 stycznia 1996 r. o kulturze fizycznej (Dz. U. z 2007 r. Nr 226, poz. 1675 ze zm.).

⁵ Ustawa z dnia 25 czerwca 2010 r. o sporcie (Dz. U. Nr 127, poz. 857 ze zm.).

przeznaczyć środki które określi ustawa budżetowa. W projekcie ustawy budżetowej na 2010 r. zaplanowano na ten cel 11 905 tys. zł, a na 2011 r. 12 249 tys. zł. W ogłoszeniach wskazano między innymi, że kosztami kwalifikowanymi do kosztów ratowniczych będzie w szczególności utrzymanie gotowości alarmowej kadry ratowniczej⁶, zabezpieczenie zaplecza logistycznego⁷, uzupełnienie braku sprzętu i ekwipunku ratowniczego oraz zakup środków transportu niezbędnych do działań ratowniczych, a także modernizacja, rozbudowa i remonty budynków stacji ratowniczych.

W skład komisji konkursowej oprócz pracowników Ministerstwa weszli również przedstawiciele z Komendy Głównej Policji i Komendy Głównej Państwowej Straży Pożarnej. Dla realizacji zadań z zakresu ratownictwa górskiego w 2010 i 2011 oferty złożyły dwie organizacje: GOPR i TOPR. Komisja dokonała oceny ofert pod kątem spełnienia wymogów formalnych oraz dokonała oceny merytorycznej złożonych ofert.

Z protokołów z posiedzeń komisji konkursowych wynika, że przygotowując propozycję podziału kosztów ujętych w ustawie budżetowej z przeznaczeniem na ratownictwo górskie i wodne brano pod uwagę: wysokość środków zarezerwowanych w projekcie tej ustawy, uśrednioną liczbę punktów uzyskanych przez poszczególne oferty, sposób realizacji zadań przez organizacje, wpływ realizacji zadań na poziom bezpieczeństwa osób przebywających w górach i nad wodami oraz wielkość chronionego obszaru.

Oceny ofert przeprowadzili indywidualnie członkowie komisji, a następnie komisja ustaliła średnią liczbę punktów. Oferta GOPR otrzymała 89 punktów w 2010 r. oraz 79,29 w 2011 r., a oferta TOPR 88,8 punktów w 2010 r. oraz 75,71 w 2011 r. (podmioty te otrzymały niepełną liczbę punktów za posiadane zasoby oraz w zakresie efektywności, gospodarności i racjonalności zgłoszonych w ofercie wydatków). Na 2010 r. komisja zaproponowała 5 688 tys. zł dotacji dla GOPR (stowarzyszenie wnioskowało o 7 500 tys. zł dotacji) i 3 301 tys. zł dla TOPR (wnioskowano o 4 250 tys. zł). Na 2011 komisja zaproponowała 6 250 tys. zł dotacji dla GOPR (wnioskowano o 8 360 tys. zł) oraz 3 600 tys. zł dla TOPR (wnioskowano o 4 900 tys. zł).

(dowód: akta kontroli str. 183-186, 189-333)

Umowy na zapewnienie ratownictwa górskiego w 2010 i 2011 r. zostały podpisane odpowiednio z GOPR 20 stycznia 2010 r. i 14 lutego 2011 r., a z TOPR 26 stycznia 2010 r. i 11 lutego 2011 r.

(dowód: akta kontroli str. 29-42)

Edyta Muszyńska, Zastępca Dyrektora Departamentu Ratownictwa i Ochrony Ludności (DRiOL) wyjaśniła, że oferty składane przez stowarzyszenia odbiegają od możliwości budżetowych państwa, a ostateczna korekta przesyłana jest w późniejszym terminie.

(dowód: akta kontroli str. 486, 718-723)

1.1.2. Zlecenie zadań ratownictwa górskiego w latach 2012-2013

Określenie zakresu powierzonych GOPR i TOPR w 2012 i 2013 r. zadań nastąpiło na podstawie złożonych przez te organizacje ofert zawierających również kalkulacje kosztów. Zgodnie z zawartymi umowami, MSW powierzyło w 2012 r. i 2013 r. GOPR zadania określone w art. 17 ust. 1-3 i 6 (utrzymanie gotowości ratowniczej, prowadzenie działań ratowniczych, organizowanie i prowadzenie szkoleń ratowników górskich oraz psów ratowniczych, w tym psów lawinowych i prowadzenie dokumentacji wypadków), a TOPR realizację zadań określonych w art. 17 ust. 6 pkt. 1, 2, 4, 5 i 6 ustawy o bezpieczeństwie (utrzymanie gotowości ratowniczej, prowadzenie działań ratowniczych, opracowywanie i udostępnianie komunikatu lawinowego, utrzymywanie śmigłowca ratowniczego wraz z załogą lotniczo-techniczną będącego w dyspozycji podmiotu uprawnionego

⁶ Wynagrodzenia ratowników wraz z pochodnymi, dyżury ratownicze, szkolenia oraz materiały i publikacje wydawane na potrzeby szkoleń.

⁷ Zużycie materiałów i energii, opłaty za media i podatki związane z budynkami stacji ratowniczych, bieżąca eksploatacja środków transportu ratowniczego, naprawy i jego ubezpieczenie.

do wykonywania ratownictwa górskiego). Środki dla GOPR przekazano na pokrycie kosztów utrzymania kadry ratowników górskich i ochotników, obiektów i ich wyposażenia, środków transportu, środków łączności, obsługi administracyjnej oraz szkolenia ratowników, a środki dla TOPR na utrzymanie kadry ratowników, obsługę administracyjną i obsługę śmigłowca.

(dowód: akta kontroli str. 183-186, 334-394)

Pismem z 9 października 2012 r. Stanisław Rakoczy, Podsekretarz Stanu MSW poinformował Prezesa GOPR i Prezesa TOPR, że konieczne jest aby organizacje określiły dokładnie co mieści się w ramach realizowanej przez nie nieodpłatnej działalności pożytku publicznego i co w ramach odpłatnej, a w ramach nieodpłatnej należy wydzielić działania ratownictwa górskiego, co wiąże się z koniecznością opracowania klucza alokowania/podziału ponoszonych kosztów na poszczególne rodzaje działalności. Zaznaczył również, że szczegółowe zidentyfikowanie realizowanych działań umożliwi Ministerstwu obiektywną ocenę kosztów realizacji zadania publicznego z zakresu ratownictwa górskiego, zaś organizacjom pozwoli na obiektywną ocenę kosztochłonności poszczególnych działań, jak również ubieganie się o środki na realizację tych zadań z innych źródeł. Wskazał, że pomoc służbie zdrowia w dotarciu do różnych przysiółków generuje koszty, które nie mogą być pokryte ze środków Ministra, ale mogłyby być pokrywane z innych źródeł pod warunkiem, że zostaną zidentyfikowane i szczegółowo wyliczone. Również koszty ponoszenia akcji ratowniczych za ewakuację turystów z kolei liniowych powinny być pokrywane przez podmioty pobierające opłaty za przejazd tymi kolejami.

Do dnia 2 września 2013 r. Ministerstwo nie otrzymało powyższych informacji.

(dowód: akta kontroli str. 183-186, 534-537, 568-570)

Umowy na zapewnienie ratownictwa górskiego w 2012 i 2013 r. zostały podpisane odpowiednio z GOPR 17 lutego 2012 r. i 17 stycznia 2013 r., a z TOPR 16 lutego 2012 r. i 24 stycznia 2013 r.

(dowód: akta kontroli str. 29-42)

1.2. Nadzór nad wykonywaniem ratownictwa górskiego

Prowadzenie kontroli udzielania, wykorzystania i rozliczania dotacji pod względem legalności i oszczędności wykorzystania środków finansowych przekazanych z budżetu Ministra na zadania zlecone oraz rzetelności prowadzenia dokumentacji księgowej należy, zgodnie z regulaminem organizacyjnym Ministerstwa⁸, do zadań Departamentu Kontroli, Skarg i Wniosków (DKSiW).

DKSiW kontrolowało prawidłowość wykonania zadania publicznego pod względem legalności i gospodarności, w tym wydatkowania dotacji przekazanej w ramach zawartych umów oraz rzetelności prowadzenia dokumentacji finansowo-księgowej związanej z realizacją zawartych umów.

Adrianna Zielińska, Zastępca Dyrektora Departamentu Skarg i Wniosków wyjaśniła, że Minister nie posiada upoważnienia do kontroli środków pochodzących z innych niż przekazana przez MSW dotacja. Rozliczenia rzeczowo-finansowe zrealizowanych zadań, wykazane w sprawozdaniu o którym mowa w art. 18 ust. 1 ustawy o bezpieczeństwie, zawierające wykaz wydatków poniesionych ze środków finansowych z innych źródeł niż dotacje przekazane przez Ministra nie są przedmiotem kontroli MSW.

(dowód: akta kontroli str. 486, 716-717)

W badanym okresie przeprowadzono dziewięć kontroli, w tym pięć w GOPR i cztery w TOPR. W wyniku kontroli przeprowadzonych w 2011 r. nie stwierdzono nieprawidłowości.

---

⁸ Zarządzenie Nr 4 Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 9 grudnia 2011 r. w sprawie ustalenia regulaminu organizacyjnego. Paragraf 17a określający zakres zadań realizowanych przez Departament Ratownictwa i Ochrony Ludności został dodany zarządzeniem nr 13 Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 20 marca 2012 r. zmieniającym zarządzenie w sprawie ustalenia regulaminu organizacyjnego Ministerstwa Spraw Wewnętrznych.

Kontrole przeprowadzone w 2012 r. wykazały wzrost kosztów realizacji zadania po stronie GOPR i TOPR (nie finansowanych przez Ministerstwo). Kontrola w TOPR wykazała ponadto, że załoga śmigłowca podejmowała interwencje niezwiązane z ratownictwem górskim, np. w związku z wypadkami na zorganizowanych terenach narciarskich.

W pierwszym kwartale 2013 r. przeprowadzono w GOPR (Zarząd Główny oraz Krynicka Grupa) i TOPR kontrolę realizacji powierzonego zadania za okres od 1 stycznia do 31 grudnia 2012 r. W trakcie tej kontroli zwrócono uwagę, że akcje ratownicze poza terenem gór nie powinny być finansowane z dotacji Ministra. W ocenie kontrolujących, zasady udziału w tych wypadkach ratowników górskich TOPR opłacanych z dotacji MSW należy szczegółowo określić przy ustalaniu warunków kolejnej umowy.

(dowód: akta kontroli str. 64-67, 395-477)

W latach 2010-2013 (do dnia 7 czerwca 2013 r.) w Ministerstwie nie odnotowano żadnej skargi, petycji, czy wniosku dot. działalności podmiotów uprawnionych do wykonywania ratownictwa górskiego.

(dowód: akta kontroli str. 4-6)

1.3. Nadzór nad zorganizowanymi terenami narciarskimi

MSW nie sprawuje nadzoru nad zorganizowanymi terenami narciarskimi i nie gromadzi danych dotyczących liczby terenów narciarskich w Polsce, w tym danych dotyczących liczby terenów narciarskich zapewniających i niezapewniających ratownictwo narciarskie.

(dowód: akta kontroli str. 89-92)

Edyta Muszyńska wyjaśniła, że ustawodawca nie wskazał organu, który byłby odpowiedzialny za sprawowanie nadzoru nad zorganizowanymi terenami narciarskimi, pozostawiając w gestii zarządzających tymi terenami decyzję o tym, w jaki sposób zorganizuje i sfinansuje działania ratownicze. W ustawie nie przewidziano również kar dla zarządzających zorganizowanymi terenami narciarskimi za niezapewnienie na zorganizowanych terenach narciarskich ratownictwa narciarskiego. Z posiadanych przez Ministerstwo danych wynika, że uprawnienia ratownika narciarskiego posiada w kraju 129 osób. W opinii DRiOL jest to liczba stosunkowo wysoka, biorąc pod uwagę fakt, że w listopadzie 2012 r. ratowników narciarskich było jedynie 15.

(dowód: akta kontroli str. 68-76)

MSW posiada dane dotyczące liczby stacji narciarskich, przekazane przez Ministerstwo Sportu i Turystyki, które nie pozwalają jednak na jednoznaczne ustalenie liczby zorganizowanych terenów narciarskich w Polsce⁹. Według informacji przekazanych przez GOPR i TOR w 2013 r. podmioty te zabezpieczały łącznie 102 zorganizowane tereny narciarskie (GOPR 65, TOPR 37), a więc o cztery tereny narciarskie więcej niż w 2012 r., przy czym łączna liczba zabezpieczanych przez GOPR i TOPR terenów narciarskich w 2013 r. była o 20,3% mniejsza niż w 2010 r. (zabezpieczano 128 terenów narciarskich).

(dowód: akta kontroli str. 93)

Na posiedzeniu Rady ds. Ratownictwa Górskiego i Wodnego w dniu 7 listopada 2012 r. GOPR zwrócił uwagę, że zarządzający terenami narciarskimi do 31 maja każdego roku powinni przysyłać dane z wypadków do GOPR i TOPR, ale w zdecydowanej większości przypadków zarządcy nie spełniają tego wymogu.

(dowód: akta kontroli str. 655-661)

Edyta Muszyńska wyjaśniła, że sprawowanie nadzoru nad działalnością zarządzających zorganizowanymi terenami narciarskimi nie leży w kompetencjach Ministra. Informacja o braku realizacji wskazanego obowiązku MSW przekazało dyrektorom Wojewódzkich Wydziałów Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego. Jak oświadczyła Pani Dyrektor,

⁹ Ministerstwo Sportu i Turystyki pozyskało dane z trzech źródeł: urzędy marszałkowskie, portal internetowy skistacja.pl oraz od stowarzyszenia Polskie Stacje Narciarskie i Turystyczne. Dane przekazane przez te podmioty są jednak niejednorodne. Według danych z urzędu Marszałkowskiego w Polsce jest 273 stacji narciarskich, a według portalu skistacja.pl jest ich 305. Stowarzyszenie Stacje Narciarskie i Turystyczne zrzesza 81 stacji narciarskich.

w chwili obecnej Ministerstwo jest w trakcie zbierania informacji na temat realizacji przedmiotowej ustawy oraz analizuje jej zapisy pod kątem konieczności wprowadzenia ewentualnej nowelizacji.

(dowód: akta kontroli str. 485, 713-715)

Uwagi dotyczące
badanej działalności

1. Umowy na zapewnienie ratownictwa górskiego zostały podpisane już po rozpoczęciu roku na który zadania były zlecane. Umowy z GOPR podpisano odpowiednio 20 stycznia 2010 r., 14 lutego 2011 r., 17 lutego 2012 r. i 17 stycznia 2013 r., a z TOPR 26 stycznia 2010 r., 11 lutego 2011 r., 16 lutego 2012 r. i 24 stycznia 2013 r. Na późne podpisywanie umów wpływ mają przede wszystkim przedłużające się uzgodnienia. Przykładowo 13 listopada 2012 r. TOPR został poproszony o złożenie ofert na realizację zadań z zakresu ratownictwa górskiego na łączną kwotę 3 600 tys. zł. W odpowiedzi TOPR poinformował, że nie jest możliwe przedstawienie ofert na zapewnienie bezpieczeństwa w górach i utrzymanie śmigłowca na taką kwotę. Po ponownym wezwaniu TOPR 5 grudnia złożył dwie oferty (na zapewnienie gotowości ratowniczej i utrzymanie śmigłowca) na 5 300 tys. zł. 20 grudnia 2012 r. TOPR, w odpowiedzi na wezwanie MSW przekazał cztery odmienne kalkulacje kosztów z prośbą o zaakceptowanie jednej z nich. 15 stycznia 2013 r. do Ministerstwa wpłynęła skorygowana oferta (datowana na 30 listopada 2012 r.).

W ocenie NIK późne podpisanie umów, a przede wszystkim późne przekazanie dotacji nie zapewnia ciągłości finansowania i stanowi zagrożenie dla realizacji zleconych zadań w pierwszych miesiącach roku. Chociaż nie stwierdzono zaprzestania z tego powodu wykonywania działań ratowniczych, to na negatywne skutki późnego podpisywania umów wskazują same stowarzyszenia. W piśmie z 23 października 2012 r. skierowanym do Ministra, Prezes GOPR wskazał, że podpisanie umowy 17 lutego 2012 r. spowodowało, że GOPR przez okres prawie dwóch miesięcy funkcjonowało bez środków na prowadzenie działalności ratowniczej. Prezes GOPR wskazał również, że dla prawidłowego funkcjonowania stowarzyszenia umowa powinna zostać podpisana do końca roku poprzedzającego rok na który ma obowiązywać, a środki finansowe powinny zostać przekazane do 10 stycznia roku obowiązywania umowy. Wiceprezes Zarządu TOPR w piśmie z 7 stycznia 2013 r. wskazał, że powierzane zadanie na początku roku jest realizowane do podpisania umowy ze środków pochodzących z kredytu.

2. Minister nie dysponował informacjami na temat średniego kosztu akcji ratowniczej, pomimo kilkakrotnie podejmowanych inicjatyw mających na celu pozyskanie od TOPR i GOPR szczegółowych informacji na temat: wszystkich realizowanych działań, ponoszonych kosztów na te działania oraz kosztów akcji ratownictwa górskiego. Minister bezskutecznie zachęcał również te stowarzyszenia do opracowania klucza podziału kosztów wspólnych na poszczególne rodzaje działalności. Minister wskazywał przy tym, że za każdym razem wiązało się to z nieprzekazywaniem przez organizacje informacji na temat wydatków ponoszonych na działania inne, niż wynikające z zakresu ratownictwa górskiego oraz brakiem pełnych informacji o przychodach z dodatkowych źródeł. Zdaniem NIK to Minister powinien wystąpić z propozycją negocjacyjną co do oczekiwanego poziomu realizacji zadań w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa w górach, w szczególności polegającego na prowadzeniu akcji ratowniczych, jak również konsekwentnie i, zgodnie z obowiązkiem wynikającym w cytowanych wyżej przepisów, finansować ich koszty. Obecny poziom finansowania obejmujący w zasadzie jedynie koszty osobowe, nie zapewnia realizacji obowiązku pełnego finansowania powierzanych zadań, określonego w art. 17 ust. 2 ustawy o bezpieczeństwie.

2. Współpraca i koordynacja podmiotów odpowiadających za bezpieczeństwo w górach

2.1. Współpraca z podmiotami odpowiedzialnymi za zapewnienie bezpieczeństwa osobom przebywającym w górach

Opis stanu faktycznego

W latach 2010-2013 (I półrocze) Minister nie zawierał porozumień i nie przeprowadzał wspólnych działań z podmiotami odpowiedzialnymi za zapewnienie bezpieczeństwa osobom przebywającym w górach.

(dowód: akta kontroli str. 77-88, 188)

Edyta Muszyńska wyjaśniła, że współpraca polegała głównie na podejmowaniu kontaktów roboczych w ramach współpracy bieżącej. Ministerstwo zbierało również informacje od wojewodów na temat zagrożeń występujących na terenie południowej Polski, a w trakcie procesu legislacyjnego rozporządzeń do ustawy o bezpieczeństwie prowadziło konsultacje z tymi podmiotami. Ponadto Ministerstwo podejmowało próby reagowania na pojawiające się problemy z realizacją ratownictwa górskiego w trakcie posiedzeń Rady ds. Ratownictwa Górskiego i Wodnego.

(dowód: akta kontroli str. 77-88)

W spotkaniach Rady ds. Ratownictwa Górskiego i Wodnego uczestniczyli, poza przedstawicielami MSW m.in. przedstawiciele podmiotów uprawnionych do wykonywania ratownictwa. W ramach tych spotkań omawiane były zgłaszane przez organizacje ratownicze problemy oraz zagadnienia dotyczące między innymi: wykonania zleconego przez Ministra zadania, przygotowania organizacji do zapewnienia bezpieczeństwa w zbliżającym się sezonie, wątpliwości prawnych organizacji związanych z przepisami ustawy o bezpieczeństwie. Ministerstwo informowało również o możliwościach pozyskania dodatkowych środków (np. o możliwości ubiegania się w 2013 r. przez organizacje ratownicze o środki z „Funduszy norweskich”). W 2012 r. Ministerstwo przedstawiło Ministrowi Środowiska swoje stanowisko na temat konieczności przekazywania GOPR i TOPR przez Park Narodowy Gór Stołowych i Pieniński Park Narodowy 15% wpływów za bilety wstępu. W styczniu 2013 r. Stanisław Rakoczy, Podsekretarz Stanu w MSW wystąpił do Dyrektora Kolegium ds. Służb Specjalnych z wnioskiem o rozważenie możliwości opracowania zapisów w prawie telekomunikacyjnym umożliwiających udostępnienie podmiotom uprawnionym do wykonywania ratownictwa bilingów i informacji o lokalizacji w sytuacji zagrożenia życia lub zdrowia oraz do Prezesa Urzędu Komunikacji Elektronicznej o rozważenie możliwości udostępnienia numerów telefonów osób zgłaszających zdarzenie będących poza zasięgiem sieci za pośrednictwem dowolnego operatora.

(dowód: akta kontroli str. 60-63, 188, 643-666)

2.2. Realizacja strategii poprawy bezpieczeństwa w górach

W przyjętej 12 lutego 2013 r. przez Radę Ministrów strategii „Sprawne Państwo 2020” założono, że będą opracowywane wieloletnie Programy Ratownictwa i Ochrony Ludności. Przewidziano, że pierwszy taki program zostanie opracowany na lata 2014-2017 i będzie obejmował między innymi zagwarantowanie rokrocznie w budżecie państwa środków finansowych na realizację podstawowych zadań ratowniczych i humanitarnych w dziedzinie funkcjonowania ochrony ludności oraz finansowanie rozwoju technicznego społecznych organizacji ratowniczych z uwzględnieniem ich utrzymania, w tym finansowanie funkcjonowania śmigłowca ratowniczego TOPR. Ze strategii wynika, że konieczne jest opracowanie planu finansowego utrzymania śmigłowca ratunkowego na przestrzeni kolejnych lat, na który będą się składać wyspecyfikowane koszty bieżącego utrzymania gotowości ratowniczej śmigłowca i koszty wynikające z konieczności wymiany w określonym czasie poszczególnych części, podzespołów itp.

(dowód: akta kontroli str. 7-9)

Minister zatwierdził 4 marca 2013 r. Program utrzymania śmigłowca ratowniczego w latach 2013-2017, mający na celu zapewnienie płynnego finansowania funkcjonowania śmigłowca

ratowniczego „Sokół” w latach 2013-2017 oraz możliwości wykorzystania istniejących zasobów (części, podzespołów itp.) helikopterów, będących w dyspozycji innych podmiotów. Program zakłada współpracę MSW z TOPR w zakresie poszukiwania części zamiennych do śmigłowca zarówno w przypadku awarii, ale także w przypadku konieczności ich wymiany w ramach wymaganych rewersów. Założono, że części te będą mogły być wypożyczane od służb podległych lub podporządkowanych Ministrowi, jak również od innych podmiotów. Program przewiduje powołanie Grupy Roboczej, w skład której będą wchodzić przedstawiciele MSW, Ministerstwa Zdrowia, Ministerstwa Obrony Narodowej, Policji, Straży Granicznej, TOPR, Lotniczego Pogotowia Ratunkowego oraz Bumar. Zadaniem Grupy Roboczej będzie między innymi dokonywanie oceny konieczności ponoszenia wydatków związanych z utrzymaniem śmigłowca, rekomendowanie ich wysokości i wskazywanie możliwych źródeł finansowania oraz wskazanie innych możliwych rozwiązań w celu zapewnienia zdatności śmigłowca do lotów.

(dowód: akta kontroli str. 10-18)

TOPR 20 maja 2013 r. zwrócił się do Ministra z prośbą o użyczenie silników przez służby podległe MSW na czas remontu silników z helikoptera TOPR. Minister podjął decyzję o skierowaniu śmigłowca Policji wraz z załogą do realizacji zadań ratowniczych w górach, z udziałem ratowników TOPR na okres 4 miesięcznego remontu śmigłowca TOPR.

(dowód: akta kontroli str. 487-500)

2.3. Udział w pracach nad ustawą

Zgodnie z projektem ustawy z 22 lipca 2010 r. o bezpieczeństwie i ratownictwie w górach i na zorganizowanych terenach narciarskich¹⁰, złożonym przez Komisję Administracji i Spraw Wewnętrznych na podstawie art. 32 ust. 2 regulaminu Sejmu¹¹, zadania z zakresu ratownictwa górskiego miały być przez Ministra dofinansowywane, a nie powierzane i finansowane.

(dowód: akta kontroli str. 668-690, 699-707)

Edyta Muszyńska wyjaśniła, że ustawa o bezpieczeństwie została uchwalona w wyniku inicjatywy legislacyjnej podjętej przez ówczesną Komisję Sejmową Administracji i Spraw Wewnętrznych. Ministerstwo uznało za zasadną propozycję zawartą w projekcie dotyczącą podziału ratownictwa na ratownictwo górskie i narciarskie, jak również zobowiązania podmiotów zarządzających zorganizowanymi terenami narciarskimi do zapewnienia bezpieczeństwa osobom przebywającym na tych terenach, w tym zapewnienia udzielania tym osobom pomocy w razie wypadku lub urazu.

Ministerstwo nie podzielało natomiast propozycji dotyczących sposobu finansowania zadań z zakresu ratownictwa górskiego ze środków publicznych. Za modelem finansowania ratownictwa górskiego, jaki został ostatecznie przyjęty w ustawie zabiegali przede wszystkim przedstawiciele GOPR i TOPR oraz posłowie – członkowie podkomisji powołanej do rozpatrzenia projektu, nie rozważając innych możliwości ukształtowania zasad finansowania ratownictwa górskiego.

(dowód: akta kontroli str. 77-88)

MSW 31 lipca 2013 r. wystąpiło do GOPR i TOPR o opinię na temat funkcjonowania przepisów ustawy o bezpieczeństwie. Naczelnik GOPR oraz Naczelnik TOPR pozytywnie ocenili ustawę i jej wpływ na podniesienie bezpieczeństwa w górach i na zorganizowanych terenach narciarskich stwierdzając, że jej przepisy jednoznacznie określiły zasady działania podmiotów uprawnionych do wykonywania ratownictwa górskiego i narciarskiego oraz spełniły pokładane w niej przez środowisko ratowników górskich nadzieje. Zwrócili jednak uwagę, że:

- doprecyzowania wymaga pojęcie obszar górski (art. 2 ustawy o bezpieczeństwie) oraz zapisy dotyczące: odpłatności za prowadzenie ewakuacji osób z kolei linowych przeznaczonych do transportu osób, zabezpieczania w zakresie ratownictwa górskiego i narciarskiego imprez sportowych i turystycznych oraz udziału w działaniach ratowniczych poza obszarem gór (art. 7 pkt. 2 ustawy o bezpieczeństwie);

¹⁰ Druk nr 3447.

¹¹ M.P. z 2012 r., poz. 32 ze zm.

- posiadanie opinii dotyczącej bezpieczeństwa na zorganizowanych terenach narciarskich powinno być obowiązkiem przy dopuszczeniu do użytku;
- art. 9 ustawy o bezpieczeństwie stanowi, że GOPR i TOPR z chwilą stwierdzenia zagrożeń nadzwyczajnych mogą wydawać zalecenia ich usunięcia, przy czym podmioty te nie są umocowane do wstępu np. na zorganizowane tereny narciarskie i kontroli ich stanu bezpieczeństwa;
- brak jest ustawowej odpowiedzialności Parku za nieprzekazywanie opłat, o których mowa w art. 17 ust. 4 ustawy o bezpieczeństwie;
- w art. 17 ust. 8 pkt. 1 ustawy o bezpieczeństwie nie wskazano, że działania związane z utrzymaniem gotowości ratowniczej obejmują również utrzymanie psów;
- artykuł dotyczący przekazywania danych o wypadkach na zorganizowanych terenach narciarskich jest martwy, nie przewidziano konsekwencji za jego nieprzestrzeganie;
- nie określono dotychczas zasad współpracy podmiotów uprawnionych do wykonywania ratownictwa górskiego z państwowym ratownictwem medycznym;
- obowiązek przeprowadzania kontroli stanu zabezpieczeń, oznakowania i stanu przygotowania terenów, obiektów i urządzeń po zamknięciu zorganizowanego terenu nie znajduje uzasadnienia, gdyż w tym czasie trwają prace wymagające demontażu zabezpieczeń i oznakowań.

(dowód: akta kontroli str.478-482)

3. Finansowanie zadań z zakresu zapewnienia bezpieczeństwa w górach

3.1. Ustalenie wysokości dotacji i jej podział

W latach 2010-2011 zarówno GOPR, jak i TOPR w składanych ofertach szacowali koszt realizacji zadania na wyższy o od 8,1% do 24,2% niż określony w umowach zawartych z MSW. W latach 2010-2011 rzeczywisty koszt realizacji zleconych przez Ministra zadań był od 10,3% do 62,7% wyższy niż koszt określony w umowie.

(dowód: akta kontroli str. 97-113, 187,501-529, 637-642)

Edyta Muszyńska wyjaśniła, że: ze względu na obowiązujące do 31 grudnia 2011 r. przepisy Minister Spraw Wewnętrznych nie był zobligowany do powierzania bądź wspierania zadań z zakresu ratownictwa górskiego. Decyzje o przekazaniu dotacji na wspieranie zadań publicznych dotyczących organizowania pomocy oraz ratowania osób, które uległy wypadkowi lub były narażone na niebezpieczeństwo utraty życia lub zdrowia w górach minister właściwy do spraw wewnętrznych podejmował dobrowolnie dla zapewnienia bezpieczeństwa i komfortu obywateli na terenie gór (...) W związku z powyższym w latach 2010-2011 GOPR i TOPR szacowały koszty realizacji zadania, a minister dofinansowywał zadania z zakresu ratownictwa górskiego w miarę możliwości budżetowych.

(dowód: akta kontroli str. 77-88)

W sprawozdaniach końcowych z wykonania zadania w 2012 r. zarówno GOPR, jak i TOPR wykazał, że rzeczywisty koszt realizacji powierzonych zadań był równy kwocie otrzymanej dotacji, a koszt ten był niższy o 39,4% w przypadku GOPR i o 31,3% niższy w przypadku TOPR niż koszt zapewnienia ratownictwa w górach w 2011 r. Przedmiot umowy we wszystkich latach obejmował między innymi utrzymanie gotowości ratowniczej, prowadzenie działań ratowniczych, organizowanie i prowadzenie szkoleń, prowadzenie dokumentacji wypadków, a w przypadku TOPR również utrzymanie gotowości operacyjnej śmigłowca. Zakres zadań zleczanych i dofinansowywanych przez Ministra w 2010 i 2011 r. był jednak znacznie szerszy. Od 2012 r. Minister nie finansuje ratownictwa narciarskiego oraz ratownictwa na terenach obszarów jednostek osadniczych i dróg publicznych.

(dowód: akta kontroli str. 59,125-170)

Edyta Muszyńska wyjaśniła, że dopuszcza się finansowanie w części „wydatków wspólnych”, które GOPR i TOPR ponoszą na funkcjonowanie organizacji, jeżeli środki z dotacji są przeznaczone na finansowanie tylko takiej części danego wydatku, który pozostaje w związku z realizowanymi działaniami z zakresu ratownictwa górskiego.

Pani Dyrektor wyjaśniła również, że ustawodawca nie dał Ministrowi możliwości kontrolowania, sprawdzania, lub żądania szczegółowych informacji na temat wydatkowania środków innych, niż przekazanych w ramach dotacji z budżetu Ministra, w związku z czym nie posiada on informacji na temat szczegółów finansowania poszczególnych zadań.

(dowód: akta kontroli str. 77-88)

Wymaganie od GOPR i TOPR sprawozdania kosztów innych działań, niż finansowane z dotacji, nie znajduje uzasadnienia. NIK zwraca uwagę, że kwota przekazywanej dotacji powinna odnosić się do kosztów zadania. Zgodnie z przepisami ustawy o działalności pożytku publicznego i wolontariacie, powierzenie zadań publicznych wiąże się z udzieleniem dotacji na finansowanie ich realizacji, a organy administracji publicznej nie mogą wymagać własnego udziału finansowego organizacji. W związku z powyższym konieczne jest skalkulowanie kwoty dotacji w oparciu o doprecyzowany poziom oczekiwanej gotowości oraz zakres realizacji akcji ratowniczych.

3.2. Terminowość i wysokość przekazywanych GOPR i TOPR dotacji

Opis stanu
faktycznego

W latach 2010-2012 Ministerstwo przekazało łącznie 31 525,7 tys. zł dotacji podmiotom uprawnionym do wykonywania ratownictwa górskiego w związku z realizacją zleconych zadań, w tym 11 678,9 tys. zł TOPR (odpowiednio: 3 601 tys. zł, 3 600 tys. zł i 4 477,9 tys. zł) oraz 19 846,8 tys. zł GOPR (odpowiednio: 6 258 tys. zł, 6 250 tys. zł i 7 338,8). W 2012 r. kwota przekazywanych dotacji wzrosła o 19,9%, w tym kwota dotacji przekazanych TOPR o 24,4%, a kwota dotacji przekazanych GOPR o 17,3%.

Zgodnie z zawartymi umowami w 2013 r. MSW przekaże łącznie 10 250 tys. zł dotacji za realizację zadań z zakresu ratownictwa górskiego, w tym 3 900 tys. zł dla TOPR (z czego 1 226 tys. zł na utrzymanie śmigłowca ratowniczego wraz z załogą lotniczo-techniczną) i 6 350 tys. zł dla GOPR. Kwota przeznaczona dla TOPR na utrzymanie śmigłowca ratowniczego została zwiększona do 4 212,1 tys. zł, z czego 3 132,1 tys. zł z przeznaczeniem na remonty, konserwacje i przeglądy.

(dowód: akta kontroli str. 59)

We wrześniu 2013 r. Prezes Rady Ministrów zwiększył wydatki budżetowe w części, której dysponentem jest Minister o kwotę 1 200 tys. zł¹².

W okresie objętym kontrolą TOPR zwrócił łącznie 778,21 zł niewykorzystanej dotacji, a GOPR 3 323,24 zł. GOPR przelał również na rachunek MSW 9 761,2 zł w związku z wykorzystaniem części dotacji niezgodnie z przeznaczeniem i zapłacił 623 zł odsetek od tej kwoty. Zwrot przez GOPR części dotacji wykorzystanej niezgodnie z przeznaczeniem wynikał z analizy sprawozdań przekazanych przez GOPR i kontroli przeprowadzonej w 2012 r.

Dotacje były przekazywane w kwotach i w terminach określonych w umowach zawartych z GOPR i TOPR, przy czym pierwsza transza dotacji była przekazywana w terminie od 27 stycznia do 21 lutego.

(dowód: akta kontroli str. 19, 43-59)

¹² Zarządzenie nr 64 z dnia 4 września 2013 r. w sprawie przyznania Ministrowi Spraw Wewnętrznych, z ogólnej rezerwy budżetowej środków finansowych z przeznaczeniem dla Tatrzańskiego Ochotniczego Pogotowia Ratunkowego oraz Górskiego Ochotniczego Pogotowia Ratunkowego na sfinansowanie zakupu wyposażenia ekwipunku dla ratowników.

31 stycznia 2013 r. GOPR i TOPR złożyły sprawozdania końcowe z wykonania zadania publicznego polegającego na zapewnieniu warunków bezpieczeństwa osób przebywających w górach. W sprawozdaniach tych wykazano, że całość realizacji zadania (7 338 820 zł w przypadku GOPR i 4 447 900 zł w przypadku TOPR) została pokryta z dotacji MSW.

Do dnia 2 września 2013 r. TOPR i GOPR (pomimo wezwań skierowanych przez MSW do przekazania sprawozdań rocznych zawierających rozliczenie rzeczowo-finansowe wszystkich zrealizowanych w 2012 r. zadań z zakresu ratownictwa górskiego z uwzględnieniem źródeł ich finansowania) nie złożyły korekty sprawozdania za 2012 r., w których wykazałyby koszty zapewnienia bezpieczeństwa w górach niepokrywane ze środków publicznych.

(dowód: akta kontroli str. 19, 171)

W ramach wstępnych prac planistycznych nad projektem budżetu państwa na 2014 r. zaplanowano na wydatki inwestycyjne 10 021 tys. zł na utrzymanie śmigłowca i 2 210 tys. zł na zakup ekwipunku ratowniczego.

(dowód: akta kontroli str. 642-647)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

Zgodnie z zawartymi umowami na 2012 i 2013 r. MSW powierzyło GOPR i TOPR m.in. zadanie utrzymania gotowości ratowniczej i prowadzenia działań ratowniczych. Ministerstwo nie przekazało jednak tym stowarzyszeniom dotacji na paliwo do środków transportu (w tym do śmigłowca), a TOPR nie otrzymał również środków na utrzymanie obiektów i ich wyposażenie, utrzymanie środków transportu, utrzymanie środków łączności i szkolenia ratowników. Zgodnie z art. 5 ust. 4 pkt. 1 ustawy o działalności pożytku publicznego i wolontariacie oraz art. 17 ust. 2 ustawy o bezpieczeństwie powierzane przez Ministra zadania z zakresu ratownictwa górskiego związane jest z obowiązkiem finansowania ich realizacji.

(dowód: akta kontroli str. 29-42)

Edyta Muszyńska wyjaśniła, że Minister przekazuje dotację na realizację całości zadań, powierzonych na podstawie zawartych umów. Niemniej jednak brak możliwości uzyskania informacji o wszystkich kosztach ponoszonych przez organizacje i związku poszczególnych kosztów wspólnych między działaniami związanymi z ratownictwem górskim, a innymi działaniami realizowanymi przez te stowarzyszenia, uniemożliwia uwzględnienie w umowach niektórych kosztów. W związku z powyższym przy podpisywaniu umów zwracano szczególną uwagę aby umowy uwzględniały tylko koszty, jakie organizacje ponoszą na ratownictwo górskie i potrafią to udokumentować, tj. w konsekwencji będą mogły rozliczyć przekazane środki finansowe, co nie narazi zarówno Ministra, jak i przedstawicieli tych organizacji na naruszenie dyscypliny finansów publicznych.

(dowód: akta kontroli str. 486, 718-723)

W ocenie NIK nieprzekazanie środków na paliwo oznacza, że realizacja powierzonych zadań polegających na utrzymaniu gotowości ratowniczej i prowadzeniu działań ratowniczych nie jest przez Ministra finansowana w całości.

IV. Wnioski

Wnioski pokontrolne

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli¹³, wnosi o:

¹³ Dz. U. z 2012 r., poz.82 ze zm.

- 1) doprecyzowanie w umowach z TOPR i GOPR oczekiwanego poziomu gotowości i realizacji działań ratowniczych, podlegającego finansowaniu z dotacji Ministra Spraw Wewnętrznych;
- 2) prowadzenie postępowań w sprawie zlecenia zadań z zakresu ratownictwa górskiego w sposób umożliwiający terminowe podpisanie umów i jak najwcześniejsze przekazanie środków dotacji;

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do Prezesa Najwyższej Izby Kontroli.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Niniejszy tekst jednolity został sporządzony z uwzględnieniem zmian zawartych w uchwale Nr 4/2014 Kolegium Najwyższej Izby Kontroli z dnia 19 lutego 2014 r.

Kraków, dnia 14 marca 2014 r.

Jolanta Stawska

Dyrektor Delegatury NIK w Krakowie